

**TINDAK TUTUR ILOKUSI SAJRONE MEDHIA
WHATSAPP GRUP 2015 B BAKAL KANGEN**

Ely Yulistiani

S1 Jurusan Pendidikan Basa lan Sastra Dhaerah (Jawa), Fakultas Basa lan Seni, Universitas
Negeri Surabaya

elyyulistiani@mhs.unesa.ac.id

ely.yulistiani@yahoo.com

Pembimbing

Prof. Dr. Udjang Pairin, M.Pd

Dhosen Jurusan Pendidikan Basa lan Sastra Dhaerah (Jawa), Fakultas Basa lan Seni, Universitas
Negeri Surabaya

ABSTRAK

Tindak tutur ilokusi mujudake perangan saka tindak tutur. Tindak tutur ilokusi yaiku salah sawijine tumindak kanthi ngandharake samubarang. Panliten iki nduweni ancas kanggo ngandharake lan njlentrehake tindak tutur ilokusi apa wae kang kedadeyan sajrone medhia *whatsapp* grup 2015 B bakal kangen. Underaning perkara sajrone panliten iki ana loro, yaiku (1) Tindak tutur ilokusi apa wae kang kedadeyan sajrone *whatsapp* grup 2015 B bakal kangen?, lan (2) Tema apa kang karembug ing tindak tutur ilokusi sajrone *whatsapp* grup 2015 B bakal kangen?.

Panliten iki kalebu jinis panliten sinkronis kang nduweni sipat dheskriptif kualitatif. Sumber dhata panliten iki yaiku tuturan kang ana ing sajrone *whatsapp* grup 2015 B bakal kangen. Dhata sajrone panliten iki yaiku tuturan sajrone medhia *whatsapp* kang ngandhut tindak tutur ilokusi. Metodhe kang digunakake yaiku metodhe simak lan metodhe nyatet.

Tindak tutur ilokusi uga diperang dadi limang perangan kang nduweni fungsi *komunikatif* yaiku *asertif*, *direktif*, *ekspresif*, *komisif*, lan *deklaratif*. Adhedhasar analisis panliten iki ngasilake dhata yaiku tindak tutur ilokusi miturut fungsi *komunikatif* mung saperangan wae kang kedadeyan sajrone *whatsapp* grup 2015 B bakal kangen, yaiku tindak tutur ilokusi *asertif* (nyatakake, nyaranake, *membual*, nguda rasa, lan ngeklaim), *direktif* (pesen, mrentah, *mohon*, menehi nasehat, lan saran), lan *ekspresif* (atur panuwun, atur bagya, njauk pangapura, nyalahake, muji, lan belasungkawa). Dhata ngenani tindak tutur ilokusi sekabehane kang ana sajrone *whatsapp* grup 2015 bakal kangen ana 50 dhata.

Tembung wigati: tindak tutur, ilokusi, *whatsapp*

Tindak Tutur Ilokusi sajrone Whatsapp Grup 2015-B Bakal Kangen

PURWAKA

Sajrone panguripan saben dinane nggunakake basa minangka piranthi cecaturan kanggo menehi informasi tumrap mitra tutur supaya sesambungan kang kedadeyan trep antarane panutur lan mitratutur. Basa nduweni peran kang wigati sajrone pangrembakane panguripan manungsa. Ora lali ngenani pangrembakane teknologi kang saya canggih ing jaman saiki. Pangrembakane teknologi nduweni paedah lan akibat kang gedhe kanggo panguripane awak dhewe, salah sawijine saya ngrembakane medhia sosial kang nggampangake cecaturan antar panutur lan mitratutur. Kayata tuwuhe *Facebook, whatsapp, instagram, BBM, twiter*, lan sapanunggalane ngewenehi werna lan wujud ing cecaturan kang beda kanthi piranthi liyane. Basa kang ana ing cecaturan medhia sosial salah sawijine kaya *whatsapp* narik kawigaten yen diteliti lan dionceki luwih jero maneh, amarga cecaturan kang sesambungan antarane panutur lan mitratutur sajrone sawadhah piranthi cecaturan kang diarani *whatsapp* beda karo cecaturan piranthi kang ana ing saben dinane kanthi cara madhep langsung.

Informasi kang diandharake lumantar medhia sosial uga nduweni pangaribawa kang kuat, saengga tuwuh saperangan tindak tutur minangka gambaran saka penguripan nyatane bebrayan. Kalimat kang ana nduweni maneka werna basa kang digunakake. Babagan iki nuduhake anane pangrembakane basa ing jaman saiki kang jumbuh karo pangribakane teknologi. Anane maneka werna basa kang digunakake sajrone medhia sosial kang jumbuh karo pangrembakane teknologi ing jaman saiki narik kawigaten kanggo diteliti supaya mangerteni luwih jero maneh kaya ngapa tindak tutur kang kekadeyan sajrone medhia sosia kasebut.

Tindak tutur kang kedadeyan sajrone medhia *whatsapp* kaiket karo bidhang ilmu liyane. Salah sawijine yaiku ana sesambungane karo bidhang ilmu pragmatik. Mula teori kang bakal dienggo kanggo nganalisis ing panliten iki yaiku teori pragmatik. Yule (2006:3) ngandharake yen pragmatik yaiku saah sawijine studi basa kang nyinaoni ngenani makna kang diandharake panutur lan ditafsirake dening mitratutur. Saben tuturan ngandhut tumindak, akeh paedah kang bisa disinaoni saka pragmatik. Salah sawijine pawongan bisa nuturake tembung nkang duweni makna tartamtu kang dituturake dening mitratutur.

Yue (2006:83) ngandharake, yen tindak tutur minangka tumindak kang ngasilake tuturan kang ngandhut telung perkara. Tindak tutur kasebut yaiku lokusi, ilokusi, lan perlokusi. Tindak tutur diperang maneh dadi limang jinis sajrone fungsi umume yaiku *deklarasi, representatif, ekspresif, direktif, lan komisif*. Sesambungan kang ditumindakake manungsa saben dinane bisa njalari luwih aktif. Bisa dideleng lumantar medhia kang asipat ora langsung, yaiku anane sesambungan ora langsung antarane struktur lan fungsi. Sajrone medhia sosial kayata *whatsapp* bisa dadi ana kedadeyan tindak tutur antarane panutur lan mitratutur. Amarga *whatsapp* dhewe saiki kerep dienggo dening manungsa nalika pengin nampa utawa ngewenehi informasi. Mula saka kuwi diwujudake sajrone panliten iki kanthi irah-irahan “Analisis Tindak Tutur sajrone Medhia *Whatsapp* Grup Bakal Kangen”.

Underan Panliten

Adhedhasar lelandhesan panliten kasebut bisa kadudut prakara kang arep dionceki ing panliten iki yaiku:

- (1) Tindak tutur ilokusi apa wae kang kedadeyan sajrone *whatsapp* grup 2015 B bakal kangen?
- (2) Tema apa kang karembug ing tindak tutur ilokusi sajrone *whatsapp* grup 2015 B bakal kangen?

Ancase Panliten

Adhedhasar undheraning perkara kasebut, mula ancasa kaya mangkene

- (1) Ngandharake tindak tutur apa wae kang ana ing medhia *whatsapp* grup 2015 B bakal kangen.
- (2) Ngandharake tema apa wae kang karembug ing tindak tutur ilokusi sajrone medhia *whatsapp* grup 2015 B bakal kangen.

Paedah Panliten

Sajrone panliten iki dikarepake supaya bisa ngewenehi paedah, ing kene panulis ngandharake paedah teoritis lan paedah praktis.

Paedah Teoritis

Ing ngisor iki bakal njlentrehake ngenani paedah teoritis kang dikarepake saka panliten, yaiku:

- (1) Dilakokake inventarisasi, identifikasi, deskripsi, lan interpretasi tindak tutur antarane mahasiswa ing medhia *whatsapp* basa Jawa. Mula, panliten iki dikarepake bisa ngungkapake tindak tutur apa wae kang ana ing medhia kasebut, panliten iki uga dikarepake bisa nambah wawasan ngenani konteks, kahanan tutur, aspek-aspek nonverbal, cara tuturane wong Jawa, lan medhia minangka wadah antarane mitra tutur lan panutur cecaturan.
- (2) Anane inventarisasi, identifikasi, deskripsi, an interpretasi konseptual lan dokumentasi tindak tutur kang ana ing sajrone medhia *whatsapp* kanggo ngolehake undgerane perkara ngenani wujud lan fungsi tindak tutur. Saliyane kuwi, uga asil panliten iki kanthi cara ilmiah bisa ngungkapake ngenani cara utawa strategi kang ditumindakake panutur supaya mitra tutur kang diajak cecaturan bisa mangerteni apa kang dikarepake an luwih narik kawigaten saengga bisa ditampa becik karo mitra tutur.

Paedah Praktis

Ing ngisor iki bakal njlentrehake ngenani paedah praktis kang dikarepake saka panliten, yaiku:

- (1) Bisa pikantuk inventarisasi, identifikasi, deskripsi, lan interpretasi strategi utawa teknik saka panutur nalika ngandharake tuturane.
- (2) Asil panliten inventarisasi, identifikasi, deskripsi, lan interpretasi dhata ing panliten iki duweni paedah kanggo mangerteni ngenani tindak tutur apa wae kang ana ing medhia *whatsapp* kang nyakup wujud tindak tutur ilokusi.
- (3) Asile panliten iki nduweni paedah kanggo nambahi khazanah asil panliten saka perspektif pragmatik ngenani tindak tutur, utamane ngenani bentuk lan fungsi tindak tutur, uga nduweni paedah minangka timbangan pamilihane tindak tutur kang pas

Tindak Tutur Ilokusi sajrone Whatsapp Grup 2015-B Bakal Kangen

digunakake naika cecaturan ing medhia sosial utamane *whatsapp* grup 2015 B bakal kangen.

- (4) Saka *perspektif* kajian imiah, asile panliten iki bisa mujudake karya ilmiah arupa skripsi, artikel ilmiah kanggo jurnal nasiona/internasional lan bisa uga dadi teks muatan lokal, poster publikasi ilmiah ngenani tindak tutur kang ana ing medhia *whatsapp* grup 2015 B bakal kangen.
- (5) Saka *prepektif* pendhidhikan, panliten iki bisa menahi motivasi kanggo para pendhidhik kanggo ngrembakakake katrampilan pragmatik sajrone piwulangan basa, saengga peserta dhidhik bisa ngetrepake aturan-aturan nggunakake basa. Atura-aturan kasebut ngenani dhiksi lan kepriyen nemtokake ragam basa kang ana sesambungane karo apa kang dikarepake trep karo konteks lan kahanane. Antara pendhidhik lan peserta dhidhik dikarepake bisa mbangun komunikasi kang becik, amarga antaran wong saklorone wis gatekake aspek mitra tutur, ancasa tuturan, konteks, kahanan, dalan cecaturan kasebut, medhia, lan prastawa nalika numindakake tuturan. Saliyane kuwi dikarepake uga bisa ekspresi nalika numindakake tuturan kang trep karo kontekse lan kahanan tuturan.
- (6) Kanggo bebrayan, panliten iki bisa nambah wawasan ngennai tindak tutur apa wae kang kedadeyan antarane mahasiswa ing sajrone medhia *whatsapp* grup 2015 B bakal kangen.

Watesane Panliten

Anane watesan panliten supaya panliten iki trep karo konsepe. Panliten iki nduweni wewatesan marang objek sing diteliti, yaiku awujud tindak tutur ilokusi sajrone medhia *whatsapp* grup 2015 B Bakal Kangen.

KAJIAN TEORI

Kajian teori mujudake ringkesan teori kang bisa digunakake kanggo ngonceki lan nganalisis dhata sajrone panliten. Teori bisa dadi dhasare sajrone panliten iki.

Pragmatik

Pragmatik mujudake salah sawijine cabang ilmu linguistik kang nyinaoni sesambungane konteks basa lan maknane tuturan kang dituturake dening panutur tumrap mitratutur. Pragmatik ngrembug penganggone basa sajrone cecaturan, anane sesambungan antarane ukara, konteks, situasi, lan wektu dituturake sajrone ukara kasebut.

Tindak Tutur

Searle ing bukune *Speech Acts An Essay in The Philosophy of Language* (1969, 23-24) ngandharake yen kanthi cara pragmatis saora-orane ana telung jinis tumindak kang bisa diwudake dening panutur, yaiku tindak lukosi, tindak ilokusi, lan tindak perlokusi. Tindak tutur menahi wawasan kanggo mitra tutur supaya nindakake tuturan dening panutur.

Tindak Tutur Ilokusi

Tindak tutur ilokusi mujudake perangan saka tindak tutur. Tindak tutur ilokusi, mujudake sawijine tindakan kanthi ngandharake samubarang. Ing tindak tutur ilokusi, panutur ngandharake samubarang kanthi nggunakake daya kang khas, kang dadekake panutur nindakake jumbuh karo apa kang wis dituturake. Tindakan kasebut ngandhut makna kang sesambungan karo fungsi sosial.

Ing ukara “*it is hot here*”, makna ilokusine ngenani njaluk (*request*) supaya buka jendela utawa yen ukara kasebut dibaleni bisa dadi ngandhut makna nguda rasa (*complaint*). Tuladha liyane yaiku “wis meh tabuh pitu”. Ukara kasebut yen dituturake dening wong lanang marang garwane nalika esuk saliyané menahi informasi ngenani wektu uga ngandhut tindakan supaya ndang nyepakake sarapane. Mula garwane ngewangsuli paling ora karo ukara “ya Pak! Sek bar iki sarapane”.

Whatsapp

Basa mujudake alat komunikasi kang efektif kanggo ngandharake pesen dening panutur tumrap mitratutur. Lumantar basa kita bisa mangerteni donya, lumantar maneka warna medhia. Salah sawijine medhia kang *efektif* dienggo dening jutaan wong ing donya yaiku medhia sosial. Saka akehe jinis medhia sosial kang bisa sukses, salah sawijine ana medhia sosial *whatsapp* kang sering dienggo dening pawongan pengangggo jasa medhia internet kanggo sarana sesambungan karo wong liyan kang luwih *efektif* nyakup kahanan lan kondisine. Fungsine medhia akeh banget, salah sawijine minangka sarana sesambungan antarane wong siji lan liyane utawa wong siji karo komunitas tartamtu.

METODE PANLITEN

Metodhe panliten yaiku cara utama sing digunakake dening paniten kanggo nggayuh ancas tartamtu supaya bisa ngerampungake perkara kang ana. Ing bab telu iki uga bakal diandharake ngenani lumakune panliten kanthi ngandharake subbab andharan yaiku (1) titikane panliten, (2) ubarampene, lan (3) tata cara panliten. Saka anane subbab kasebut, bakal diandharake siji mbaka siji ing jlentrehan ngisor iki.

Titikane Panliten

Titikan panliten sajrone panulisan iki bakal diperang maneh dadi loro, yaiku ngenani sipate panliten lan apa kang dadi jinise. Sajrone panliten iki jinise sinkronis, Sajrone panliten iki kalebu jinis panliten sinkronis, kaya dene metodhe sing diandharake dening Ferdinand de Saussure ing taun 1916 (Saussure sajrone Mahsun, 2005:83). Mahsun (2005:84) uga ngandharake yen panliten basa kanthi sinkronis yaiku panliten basa sing ditindakake kanthi njingglengi fenomena salah siji basa ing saperangan wektu tartamtu. Paniten basa ing wektu tartamtu uga diarani panliten diakronis, ing ngendi dilakokake saben *interval* wektu lan itungane *linear* saka proses owah-owahane sing kedadeyan. Dadi, cetha yen paniten sinkronis matesi wektune jumbuh karo garis kang dumadine fenomena basa. Ana telung tahan sing kudu dilakokane ing panliten iki, yaiku nyediakake dhata, nganalisis dhata, lan ndudut saka asile analisa. Jinis panliten sinkronis dhewe iku berarti basa kang diteliti nggunakake basa ejaan kang ana ing jaman saiki utawa modern dudu ejaan lawas.

Miturut Mahsun ngenani faktor sing wigati sajrone metodhe nyawisake dhata ing panliten iki, yaiku:

1. Pamawas saka panliten tumrap metodhe lan teknik sajrone objek panliten,
2. Jinis objek panliten utawa basa sing dienggo,
3. Lan watek utawa sipate saka objek panliten iku dhewe. (Sudaryanto, 1993:153 sajrone Mahsun 2013).

Tindak Tutur Ilokusi sajrone Whatsapp Grup 2015-B Bakal Kangen

Kanggo ngewenehi jlentrehan kang luwih munjer ngenani panliten basa sing asipat sinkronis iki, panliten uga mesti nggunakake proses nyawisake dhata kang trep. Kaya dene kang wis di jlentrehake ing dhuwur panliten iki, yaiku:

1. Metodhe Nyemak
2. Metodhe cecaturan
3. Metodhe mawas diri

Banjur ngenani sipate panliten iki ngrembug tindak tutur ilokusi apa wae kang kedadeyan sajrone *whatsapp* grup 2015 B Bakal kangen Metodhe, kang nduweni sipat dheskriptif kualitatif. Metodhe dheskriptif yaiku salah siji metodhe panliten sing nuduhake andharan kanthi cara nyritakake, njlentrehake, lan nggambarake ngenani kahanan saka objek panliten.

Ubarampe Panliten

Ubarampe yaiku apa wae sing dadi bahane sajrone panliten iki, sajrone paniten iki uba rampe sing dibutuhake yaiku dhata, sumber dhata, lan intrumen panliten.

Dhata Panliten

Dhata panliten yaiku sekabehane kasunyatan lan nomer sing bisa didadekake bahan kanggo nyusun wawasan (Suharsimi Arikunto, 2002: 96). Tegese dhata dhewe cara umume yaiku sawetara wawasan sing bisa di olah, dikirim lan di analisis. Sajrone panliten iki dhatane ya tuturan kang ana ing sajrone *whatsapp*.

Sumber Dhata Panliten

Sumber dhata mujudake subjek saka ngendi dhata kasebut diolehi. Ing panliten iki dhatane awujud tuturan ora langsung kang dituturake dening panutur tumrap mitratutur sajrone medhia sosial *whatsapp* grup 2015 B Bakal Kangen. Mula sumber dhatane ya asile *srenshootan* dhata saka *whatsapp* kasebut.

Instrumen Panliten

Instrumen panliten kuwi piranti lan cara kang digunakake kanggo nglumpukake dhata. Miturut Arikunto (2009:134) instrumen panliten yaiku piranti kang digunakake kanggo mbiyantu panliti sasuwene nggoleki dhata. Instrumen panliten iki ana rong jinis yaiku (1) instrumen digunakake kanggo oleh katrangan informasi objek panliten, (2) instrumen kanggo ngoreksi objek nalika proses nliti. Nanging sajrone panliten dheskriptif kualitatif iki panulis kuwi dhewe uga bisa diarani instrumen panliten, amarga panulis luwih aktif lan wis mangerteni apa wae kang bakal diteliti.

Teknik Analisis Dhata

Teknik analisis dhata sajrone panliten iki bakal nganggo cara telung tahap, yaiku kanthi cara ngumpulake dhata saka pacaturan sing ana sajrone *whatsapp* grup 2015 B Bakal Kangen, banjur yen wis entuk dhata kasebut bisa langsung di jlentrehake supaya luwih cetha jumbuh karo jinis lan metodhe sing wis dipilih yaiku dheskriptif kualitatif, lan cara kaping pungkasane kepriye nyuguhake asile dhata lan analisis kuwi mau sajrone panliten iki.

Tata Cara Njentrehake Dhata

Tata cara jlentrehake dhata yaiku kanthi cara sistematis. Wiwitane di catet siji mbaka siji, ngurutake dhata, nggolongake miturut jinise tindak tutur ilokusi, ngewenehi kodhe, banjur di mangerteni supaya gampang anggongone jlentrehake dhata. Sawise kabeh rampung bisa langsung dianalisis lan pungkasane didudut.

ANDHARAN

Ing bab iki bakal diandharake lan dijlentrehake ngenani tindak tutur ilokusi sajrone whatsapp grup 2015-B Bakal kangen. Ilokusi apa wae kang kedadeyan sajrone medhia whatsapp bakal dianalisis nggunakake teori pragmatik miturut Austin lan Searle.

Tindak Tutur

Austin (sajrone Ibrahim, 1993: 115) ngandharake yen tindak tutur diperang dadi teung perangan, yaiku tindak lokusi (*locutionary acts*), tindak ilokusi (*illocutionary acts*), lan tindak perlokusi (*perlocutionary acts*). Ing ngisor iki bakal diandharake ngenani tindak tutur miturut teorine Austin.

- (1) Tindak Tutur Lokusi
Tindak tutur lokusi mujudake tindak ngandharake utawa nuturake samubarang: ngasilake samubarang kang nduweni maksud.
- (2) Tindak Tutur Ilokusi
Tindak tutur ilokusi ditumindakake kanthi cara ngandharake samubarang lan nyakup tumindak-tumindak kayata janji, nampik, lan mesen. Minangka verba kanggo *performatif*. *Performatif* neng kene kanggo numindakake samubarang.
- (3) Tindak Tutur Perlokusi
Tindak tutur perokusi ngasilake utawa bisa mangaribawani mitratutur kanggo numindakake apa kang dituturake dneing panutur.

Tindak Tutur Ilokusi *Constatives* sajrone Whatsapp Grup 2015 B Bakal Kangen

Tindak tutur ilokusi *constatif* mujudake ekspresi kapercayan kang dibarengi kanthi ekspresi maksud saengga mitratutur bentuk utawa nduweni kapercayan kang padha.

Dhata (1) Pt : Bakune padha, ning sampeyan gatekne kaya pesene kuwi. PJ aku karo Yayuk wis sepakat dikumpulake dina jemuah, 14 Desember 2018. Ngapa? Merga dina Senin iki dina rawan. Ning UAS tradhisi kayak e sing ketoke Mek ngisi presensi tok. Mbok menawa dioper dinasadurunge
Mt : iya Nov

Konteks tindak tutur iki dituturake dening Pt, kanthi jinis kelamin wadon. Umur rumaja, status ekonomi sosial sedhengan, lan agama sedhengan. Mt sajrone tuturan kasebut kanthi jinis kelamin, umur rumaja, status ekonomi sedhengan. Pt lan Mt mujudake kekancan cedhak. Kedadeyan tuturan ing dhuwur dituturake dening Pt tumrap Mt ana ing sajrone grup *whatsapp* 2015 B Bakal Kangen. Nalika kuwi Pt *chat* ing grup ngandharake. Banjur Mt ngewangsuli “Iya Nov”. Tuturan ing dhuwur nuduhake anane tindak tutur ilokusi kang bisa ditiiki saka wangsulane Mt. Saka tembung “iya Nov” mung saderma ngewangsuli ora mangaribawa kanggo numindakake samubarang nanging Mt neng kene mangerteni apa kang dikarepake dening Pt. Dadi bisa didudut ing kene kang numindakake tindak tutur ilokusi ana ing mitratutur. Lan yen di deleng saka tuturane Pt jumbuh karo teorine Searle

Tindak Tutur Ilokusi sajrone Whatsapp Grup 2015-B Bakal Kangen

kalebu perangane tindak tutur ilokusi kapercayan/contatives ngandharake.

Tindak Tutur Ilokusi Direktif sajrone Whatsapp Grup 2015 B Bakal Kangen

Tindak tutur ilokusi *direktif* mujudake ngekspresikake sikap panutur tumrap tumindak *prospektif* dening mitratutur.

Dhata (2) Pt: Rek takon, ana sing nduwe file PKM sing ora tembus lan nganggur?

Mt: Ora

Konteks tindak tutur iki dituturake dening Pt, kanthi jinis kelamin wadon. Umur rumaja, status ekonomi sosial sedhengan, lan agama sedhengan. Mt sajrone tuturan kasebut kanthi jinis kelamin, umur rumaja, status ekonomi sedhengan. Pt lan Mt mujudake kekancan cedhak. Kedadeyan tuturan ing dhuwur dituturake dening Pt tumrap Mt ana ing sajrone grup *whatsapp* 2015 B Bakal Kangen. Nalika kuwi Pt *chat* ing grup arepe njaluk file PKM sing ora tembus lan nganggur. Ing kene kang numindakake tindak tutur ilokusi yaiku mitratutur bisa dideleng saka tembung “ora” kasebut.

Tuturan ing dhuwur nuduhake anane tindak tutur ilokusi kang bisa dititiki saka wangsulane Mt. Saka tembung “ora” mung saderma ngewangsuli ora mangaribawa kanggo numindakake samubarang nanging Mt neng kene mangerteni apa kang dikarepake dening Pt. Dadi bisa didudut ing kene kang numindakake tindak tutur ilokusi ana ing mitratutur. Lan yen di deleng saka tuturane Pt jumbuh karo teorine Searle kalebu perangane tindak tutur ilokusi ngarahake/direktif takon.

Tindak Tutur Ilokusi Komisif sajrone Whatsapp Grup 2015 B Bakal Kangen

Tindak tutur ilokusi *komisif* kanggo ngekspresikake kakarepan lan kapercayan dening panutur saengga tuturane kudu numindakake samubarang ing kahanan tartamtu. Sajrone *whatsapp* Grup 2015-B Bakal Kangen ora ditemokake anane tindak tutur iki.

Tindak Tutur Ilokusi Acknowledgment sajrone Whatsapp Grup 2015 B Bakal Kangen

Tindak tutur ilokusi *acknowledgments* kanggo ngudharasa ngenani mitratutur. *Acknowledgment* diperang maneh dadi 8 perangan, yaiku diperang maneh dadi 8 perangan, yaiku: (1) *apologize* kanggo njaluk sepura, (2) *condole* kanggo ngucapake belasungkawa, (3) *congratulate* kanggo atur bagya, (4) *greet* kanggo ngucapake salam, (5) *thank* kanggo ucapan matur nuwun, (6) *bid* kanggo pengarepan, (7) *accept* kanggo pahargyan, lan (8) *reject* kanggo nampik. Sajrone *whatsapp* grup 2015-B Bakal Kangen durung ditemokake anane tindak tutur ilokusi iki.

Tema kang Karembug ing Tindak Tutur Ilokusi sajrone Whatsapp Grup 2015-B Bakal kangen

Tema kang karembug sajrone tindak tutur ilokusi sajrone *whatsapp* grup 2015-B Bakal Kangen iki yen di deleng saka dhata ing dhuwur akeh-akehe ngerembug ngenani kegiatan utawa kahanan kang ana ing pendhidhikan. Jumbuh karo grup *whatsapp* kasebut kang dibentuk dening mahasiswa jurusan bahasa Jawa kelas 2015- B kanthi jeneng grup e Bakal Kangen pancen kanggo ngerembug ngenani kegiatan kang ana ing kampus, kaya dene ngenani tugas, ujian, bayar UKT, seminar, lomba lan liyane.

PANUTUP

Dudutan

Tindak tutur ilokusi sajrone medhia *whatsapp* grup “2015 B Bakal Kangen” ngrembug ngenani tindak tutur ilokusi apa wae sing kedadeyan sajrone medhia *whatsapp* grup, Metode sing dienggo sajrone panliten iki yaiku metode dheskriptif kualitatif. Metode dheskriptif yaiku salah siji metode panliten sing nuduhake andharan kanthi cara nyritakake. Tindak tutur ilokusi dhewe kalebu perangane pragmatik, mula teori pragmatik uga digunakake sajrone panliten iki.

Wijana (1996:18) ngandharake tindak tutur ilokusi yaiku tindak tutur kanggo numindakake samubarang. Tindak tutur yaiku apa kang dikarepake dening panutur nalika cecaturan lan mujudake tumindak kang nyatakake, janji, njaluk sepura, ngancem, ngeramal, mrentah, njaluk, lan sapanunggalane. Tindak tutur adhedhasar ngandharake samubarang, miturut Wijana (1996: 30) ngandharake yen tindak tutur bisa diperang dadi 2 cara ngandharake, yaiku tindak tutur cara langsung an ora langsung. Tindak tutur langsung yaiku tuturan sing dituturake kanthi cara langsung lan bisa dimangerteni dening mitratutur amarga tuturane arupa ukara-ukara sing cetha lan menthes (Wijana, 1996:30). Yen tindak tutur ora langsung yaiku tuturan sing dituturake kanthi cara ora langsung, nanging kudu ageh-ageh ditumindakake apa sing dikarepake dening panutur (Wijana, 1996:31).

Tindak tutur ilokusi sing kedadeyan sajrone *whatsapp* grup “201 B Bakal Kangen” miturut dhata sing wis ditemokake yaiku, tindak tutur ilokusi takon, nyatakake, mrentah, saran, ngewenehi informasi, lan njaluk. Lumrahe sing bisa disebut tindak tutur kuwi ya tuturan sing dituturake kanthi cara langsung antarane panutur lan mitratutur, nanging yen dideleng saka aspek tindak tutur babagan panutur an mitratutur sekabehane tuturan sing dituturake kanthi cara lisan utawa tulisan kuwi kalebu tuturan. Tuturan sing kedadeyan sajrone *whatsapp* iki uga bisa diarani tindak tutur amarga sejatine uga ana kedadeyan tindak tutur antarane panutur lan mitratutur nanging kanthi cara *online*. Anane online amarga zaman saiki teknologi saya ngrembaka sekabehane uwong rata-rata wis nggunakake handpon lan biyasane padha nggunakake *whatsapp* kanggo nggampangake anggone sesambungan antarane wong siji an liyane. Bisa diarani tindak tutur uga dideleng saka tandha macane, senajan kadang ora padha kaya kasunyatan nanging *emoticon* sajrone *whatsapp* bisa dimangerteni dening mitratutur. Padha kaya tuturan lumrahe, tuturan sajrone *whatsapp* uga bisa ngandharake samubarang lan ngolehake informasi.

Pamrayoga

Tindak Tutur Ilokusi sajrone Whatsapp Grup 2015-B Bakal Kangen

Panliten ngenani tindak tutur ilokusi sajrone *whatsapp* grup “2015 B Bakal Kangen” mesthi nduweni kakurangan saka panulisan lan tembung-tembunge. Sajrone panliten iki diandharake trep karo apa sing wis diolehi saka asilie ngumpulake dhata. Panliten iki uga merlokake kritik lan saran kanggo anane panliten sing luwih apik mengarepe lan muga-muga ing panliten iki bisa didadekake referensi jumbuh karo perkara sing didadekake objek panliten supaya nuwuhake panliten liyane sing luwih *koprehensif*.

Kapustakan

- Arikunto, Suharsimi. 2006. *Prosedur Peneitian. Suatu Pendekatan Praktik*. Jakarta: PT Rineka Cipta
- Chaer, Abdul lan Leoni Agustina. 2004. *Sosiolinguistik (Perkenalan Awal)*. Jakarta: PT Rineka Cipta
- Ibrahim, Syukur Abd. 1993. *Kajian Tindak Tutur*. Surabaya: USAHA NASIONAL
- Leech, Geoffrey. 1993. *Prinsip-prinsip Pragmatik*. Jakarta Universitas Indonesia Press
- Levinson, C. Stephen. 1983. *Pragmatics*. Cambridge University Press
- Mulyana. 2005. *Kajian Wacana: Teori, Metode, dan Aplikasi Prinsip-prinsip Analisis Wacana*. Yogyakarta: Tiara Wacana
- Mahsun, 2013 : *Metode Penelitian Bahasa-Tahapan strategi, metode, dan tekniknya*, Jakarta: PT RajaGrafindo Persada
- Nababan, P.W.J. 1987. *Ilmu Pragmatik (Teori dan Peranggapan)*. Jakarta: Departemen Pendidikan dan Kebudayaan
- Nadar, F. X. 209. *Pragmatik dan Peneitian Pragmatik*. Yogja: Graha Imu
- Sumarsono dan Pratana. 2002. *Sosiolinguistik*. Yogyakarta: Pustaka Pelajar
- Searle (1969). *Speech Acts: An Essay in the Philosophy of Language*. Cambridge University Press
- Tarigan, Henri Guntur. 1986. *Pengajaran Pragmatik*. Bandung: Angkara
- Wijana, I Dewa Putu. 1996. *Dasar-dasar Pragmatik*. Yogyakarta: Penerbit Andi.
- Yule, George. 2006. *Pragmatik*. Yogyakarta: Pustaka Pelajar